

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*Факультет № 6
Кафедра соціології та психології*

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни «**Психолого-правові засади медіації**»
вибіркових компонент
освітньої програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

053 Психологія (практична психологія)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціології та психології
(протокол від 15.08.2023 №8)

Розробник:

1. Доцент кафедри соціології та психології, кандидат психологічних наук,
доцент Маннапова К.Р.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри педагогіки та психології ХДАФК, кандидат психологічних наук, доцент Гант О.Є.
2. Доцент кафедри соціології та психології факультету № 6 ХНУВС, кандидат психологічних наук, доцент Шиліна А.А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5 Загальна кількість годин – 150 Кількість тем – 4	05 соціальні та поведінкові науки; 053 Психологія; Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	Навчальний курс 2 Семестр 3 Вид контролю: залік
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання Лекції – 28; Семінарські заняття – 28 ; Практичні заняття – 0; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 94; Індивідуальні завдання: Курсова робота – немає Реферати (тощо) – нема	заочна форма навчання Лекції – 10; Семінарські заняття – 10; Практичні заняття – 0; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 130; Індивідуальні завдання: Курсова робота – не має Реферати – не має	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - формування уявлення про психолого-правові засади медіації та формування практичних навичок використання способів вирішення конфліктів, розробки алгоритмів примирення та усвідомлення ролі посередника під час розв'язання конфліктів.

Завдання курсу:

дати загальні уявлення про дієві інструменти медіації, приклади конфліктних ситуацій та способи їх подолання, ознайомити з алгоритмом ведення діалогу – медіації в різних сферах життєдіяльності особистості.

Міждисциплінарні зв'язки: в курсі «*Психолого-правові засади медіації*» об'єднуються та синтезуються знання, набуті студентами при вивченні інших психологічних дисциплін – соціологія, педагогіка, психодіагностика, соціальна психологія, психологія управління, психологічне консультування.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення даного курсу здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- основні підходи та зміст медіаційного процесу;
- основні підстави для реалізації заходів медіації;
- основні критерії ефективності медіаційного процесу.

вміти:

- застосовувати сучасні алгоритми медіації;

- розвивати професійні якості медіатора та притримуватись етичних засад медіатора;
- реалізувати техніки медіації;
- застосувати одержані знання в практичній діяльності практичного психолога.

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:		
Інтегральна компетентність	І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-2.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК-4.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення
	ЗК-7.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК-8.	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК-9.	Здатність працювати в команді.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-3.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
	СК-4.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
	СК-7.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
	СК-8.	Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
	СК-9.	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.
	СК-10.	Здатність адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.
	СК-12.	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
	СК-15.	Здатність аналізувати психолого-правові

		проблеми та здійснювати психологічне забезпечення у правовій сфері.
--	--	---

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Примирення: значення та сфери застосування.

Альтернативне вирішення спорів. Посередництво і медіація. Співвідношення понять «конфлікт», «конфліктологія» і «медіація». Види конфліктів, їх причини та особливості прояву. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів. Співвідношення медіації з іншими способами врегулювання і вирішення спорів. Різні підходи в медіації. Поняття і значення медіації. Джерела правового регулювання медіації. Принципи та інструменти медіації. Сприйняття і комунікації в медіації. Переваги та недоліки по відношенню до інших альтернативних способів вирішення спорів.

Тема 2. Медіатор як професіонал і як особистість.

Вимоги, що пред'являються до медіатора. Роль медіатора в процедурі медіації. Функції медіатора в процесі медіації. Професійна етика медіаторів. Європейський кодекс поведінки для медіаторів. Відповідальність медіатора. Репутація медіатора. Організація роботи медіатора. Різні школи і підходи в медіації. Звернення сторін до медіатора або організації. Вибір медіатора. Критерії можливості розгляду спору за допомогою процедури медіації. Визначення можливості врегулювання даного спору сторін за допомогою процедури медіації. Правила проведення процедури медіації. Укладення угоди про проведення процедури медіації. Стратегії поведінки людей у конфліктній ситуації. Фактори, що впливають на успішність процедури медіації. Техніки рефлексивного втручання. Техніки активного слухання. Техніки «Я» -посланий. Доцільність застосування окремих інструментів в процедурі медіації.

Тема 3. Медіація як спосіб розв'язання конфліктів.

Процедура медіації та її фази. Значення фаз в медіації. Стадії медіативних бесіди (Х.Бесемер), моделі BADGER і ALPHA. Підходи фахівців до визначення кількості і значення фаз медіації. Вступне слово медіатора. Презентація сторін. Дискусія сторін і її особливості. Використання «кокуса», його принципи та можливості. Формулювання домовленості / угоди. Попередження не виконання домовленостей і вироблення механізмів подолання труднощів у процесі здійснення рішень відображених в медитативній угоді. Реалізація домовленостей, контроль за їх виконанням. Критерії оцінки результату процедури медіації. Завершення медіації (коли припиняється процедура медіації). Правова природа угоди про врегулювання спору. Виконання угоди про врегулювання спору (медіативного угоди).

Тема 4. Медіативний підхід.

Значення інформації в медіації. Цілі і способи передачі інформації Рівні інформації в медіації. Прийоми і техніки позитивної комунікації. Можливості позитивної комунікації. Способи об'єктивізації фактів. Питання як спосіб отримання і прояснення інформації. Невербальне спілкування в медіації. Систематизація отриманого матеріалу. Теоретичні основи розвитку і медіативного вирішення конфліктів. Фільтри сприйняття. Індивідуальна і загальна реальності. Спотворення реальності. Технології ефективного спілкування і раціональної поведінки в процесі медіації. Поняття «центральної» проблеми. Позиційне мислення. Робота з потребами та інтересами сторін. Медіація при вирішенні сімейних спорів (розлучень, поділу майна, спадкових спорів, суперечок про визначення місця проживання дитини та ін.). Медіація при вирішенні трудових спорів. Медіація при вирішенні корпоративних спорів. Медіація в освіті.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

	Номер та назва змістового модулю, номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
		Всього	з них:					
			Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3								
	Тема 1. Примирення: значення та сфери застосування.	34	6	6	-	-	22	залік
	Тема 2. Медіатор як професіонал і як особистість.	40	8	8	-	-	24	
	Тема 3. Медіація як спосіб розв’язання конфліктів.	42	8	8	-	-	26	
	Тема 4. Медіативний підхід.	34	6	6	-	-	22	
Всього за семестр № 3:		150	28	28			94	

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

	Номер та назва змістового модулю, номер та найменування теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
		Всього	з них:					
			Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3								
	Тема 1. Примирення: значення та сфери застосування.	34	2	2	-	-	30	залік
	Тема 2. Медіатор як професіонал і як особистість.	34	2	2	-	-	30	
	Тема 3. Медіація як спосіб розв’язання конфліктів.	48	4	4	-	-	40	
	Тема 4. Медіативний підхід.	34	2	2	-	-	30	
Всього за семестр № 3:		150	10		10		130	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
Тема 1. Примирення: значення та сфери застосування.		1,3,4,5,6,8,11,13,14
Підготувати та надати відповіді на такі запитання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Альтернативне вирішення спорів. 2. Посередництво і медіація. 3. Співвідношення понять «конфлікт», «конфліктологія» і «медіація». 4. Види конфліктів, їх причини та особливості прояву. 5. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів. 6. Співвідношення медіації з іншими способами врегулювання і вирішення спорів. 7. Різні підходи в медіації. 8. Поняття і значення медіації. 9. Джерела правового регулювання медіації. 		

	10. Принципи та інструменти медіації. 11. Сприйняття і комунікації в медіації. 12. Переваги та недоліки по відношенню до інших альтернативних способів вирішення спорів.	
	Тема 2. Медіатор як професіонал і як особистість.	1,4,6,8,9,15,16
	Підготувати та надати відповіді на такі запитання: 1. Вимоги, що пред'являються до медіатора. 2. Роль медіатора в процедурі медіації. 3. Функції медіатора в процесі медіації. 4. Професійна етика медіаторів. Європейський кодекс поведінки для медіаторів. 5. Відповідальність медіатора. Репутація медіатора. Організація роботи медіатора. 6. Різні школи і підходи в медіації. 7. Звернення сторін до медіатора або організації. Вибір медіатора. Критерії можливості розгляду спору за допомогою процедури медіації. 8. Визначення можливості врегулювання даного спору сторін за допомогою процедури медіації. Правила проведення процедури медіації. 9. Укладення угоди про проведення процедури медіації. 10. Стратегії поведінки людей у конфліктній ситуації. 11. Фактори, що впливають на успішність процедури медіації. 12. Техніки рефлексивного втручання. Техніки активного слухання. Техніки «Я» -посланій. 13. Доцільність застосування окремих інструментів в процедурі медіації.	
	Тема 3. Медіація як спосіб розв'язання конфліктів.	1,4,5,7,10,13,14,15,
	Підготувати та надати відповіді на такі запитання: 1. Процедура медіації та її фази. Значення фаз в медіації. Підходи фахівців до визначення кількості і значення фаз медіації. 2. Стадії медіативних бесіди (Х.Бесемер), моделі BADGER і ALPHA. 3. Вступне слово медіатора. Презентація сторін. Дискусія сторін і її особливості. 4. Використання «кокуса», його принципи та можливості.	

	<p>5. Формулювання домовленості / угоди. Попередження не виконання домовленостей і вироблення механізмів подолання труднощів у процесі здійснення рішень відображених в медіативній угоді. Реалізація домовленостей, контроль за їх виконанням.</p> <p>6. Критерії оцінки результату процедури медіації.</p> <p>7. Завершення медіації (коли припиняється процедура медіації).</p> <p>8. Правова природа угоди про врегулювання спору. Виконання угоди про врегулювання спору (медіативного угоди).</p>	
	Тема 4. Медіативний підхід.	2,9,12,14,15,16,17
	<p>Підготувати та надати відповіді на такі запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Питання як спосіб отримання і прояснення інформації. 2. Невербальне спілкування в медіації. 3. Систематизація отриманого матеріалу. 4. Теоретичні основи розвитку і медіативного вирішення конфліктів. 5. Технології ефективного спілкування і раціональної поведінки в процесі медіації. 6. Робота з потребами та інтересами сторін. 7. Медіація при вирішенні сімейних спорів (розлучень, поділу майна, спадкових спорів, суперечок про визначення місця проживання дитини та ін.). 8. Медіація при вирішенні трудових спорів. 9. Медіація при вирішенні корпоративних спорів. 10. Медіація в освіті. 	

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

5.1.2. Теми курсових робіт немає

5.1.3. Теми наукових робіт немає

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни проходить у формі: лекцій, практичних занять, а також самостійної та індивідуальної роботи. В процесі навчання використовуються наступні методи:

- лекції,
- інтерактивний метод,
- пояснювально-ілюстративний,
- метод наукового порівняння
- частково-пошуковий метод,
- метод виконання кейсу;
- дослідницький метод,
- метод проєктів у формі індивідуальних/групових навчальних проєктів,
- метод проблемного викладання.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Питання для підсумкового контролю (залік)

1. Посередництво і медіація.
2. Співвідношення понять «конфлікт», «конфліктологія» і «медіація».
3. Види конфліктів, їх причини та особливості прояву.
4. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів.
5. Співвідношення медіації з іншими способами врегулювання і вирішення спорів.
6. Різні підходи в медіації.
7. Джерела правового регулювання медіації.
8. Принципи та інструменти медіації.
9. Переваги та недоліки по відношенню до інших альтернативних способів вирішення спорів.
10. Вимоги, що пред'являються до медіатора.
11. Роль медіатора в процедурі медіації.
12. Функції медіатора в процесі медіації.
13. Професійна етика медіаторів. Європейський кодекс поведінки для медіаторів. Відповідальність медіатора. Репутація медіатора.
14. Організація роботи медіатора.
15. Різні школи і підходи в медіації.
16. Звернення сторін до медіатора або організації. Вибір медіатора.
17. Критерії можливості розгляду спору за допомогою процедури медіації. Визначення можливості врегулювання даного спору сторін за допомогою процедури медіації.
18. Правила проведення процедури медіації.
19. Укладення угоди про проведення процедури медіації.
20. Стратегії поведінки людей у конфліктній ситуації.
21. Фактори, що впливають на успішність процедури медіації.
22. Процедура медіації та її фази.

- 23.Значення фаз в медіації.
- 24.Стадії медіативних бесіди (Х.Бесемер), моделі BADGER і ALPHA. Підходи фахівців до визначення кількості і значення фаз медіації.
- 25.Використання «кокуса», його принципи та можливості.
- 26.Формулювання домовленості / угоди.
- 27.Попередження не виконання домовленостей і вироблення механізмів подолання труднощів у процесі здійснення рішень відображених в медитативній угоді.
- 28.Реалізація домовленостей, контроль за їх виконанням.
- 29.Завершення медіації (коли припиняється процедура медіації).
- 30.Невербальне спілкування в медіації.
- 31.Технології ефективного спілкування і раціональної поведінки в процесі медіації.
- 32.Медіація при вирішенні сімейних спорів (розлучень, поділу майна, спадкових спорів, суперечок про визначення місця проживання дитини та ін.).
- 33.Медіація при вирішенні трудових спорів.
- 34.Медіація при вирішенні корпоративних спорів.
- 35.Медіація в освіті.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю:

- поточний контроль - 50 балів
- підсумковий контроль 50 балів.

Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни за семестр, визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (заліку).

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті, які поширюється на дисципліни обов'язкової та вибіркової компонент, що за тематикою та змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим розділам, темам, індивідуальним завданням (курсова робота, контрольна робота тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) конкретної навчальної дисципліни. (Посилання на Положення про порядок визнання в Харківському національному університеті внутрішніх справ **результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті**

http://univd.edu.ua/files/generaldocs/non_formal_education.pdf)

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських та практичних занять;

- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи;
- оцінка роботи в малих групах.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни, рівень самостійної підготовки до занять.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (практичні) самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів, виконання прагматичних завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. ***Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.*** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік), то науково-

педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (залік) оцінюється за національною шкалою. Для переведу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (заліку).

*Підсумкові бали
навчальної
дисципліни*

*Загальна кількість балів
(перед підсумковим
контролем)*

*Кількість балів за
підсумковим контролем*

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Умови визначення навчального рейтингу здобувача, а також вимоги і критерії оцінювання деталізовані нижче.

УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ ЗА ОДИН СЕМЕСТР (однаковий для всіх семестрів)			
Вид роботи	Кількість	Максимум балів за 1	Разом
Робота на лекційному занятті	14	1	14
Робота на семінарському занятті	14	2	28
Робота на практичному занятті	0	0	0
Проміжне тестування	2	4	8
Екзаменаційне тестування	1	50	50
Всього			100
ВИМОГИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ			
Вид роботи	Кількість балів за один вид	Критерії оцінювання	

	робіт	
Робота на лекційному занятті	1	Всі лекції з даного курсу мають інтерактивний характер, отже максимальну оцінку за роботу на лекції отримують здобувачі, які постійно включені в обговорення питань лекції.
	0,5	Даний бал отримують здобувачі, які не беруть участі у обговоренні, втім демонструють уважність і не відволікаються від ходу лекції на сторонні справи
	0	Здобувач не приймає участі в лекційному занятті, порушує дисципліну, не слухає викладача, постійно відволікається
Робота на семінарському занятті	2	Здобувач бере участь в опрацюванні питань (доповнення, відповідь на питання викладача, робота над проблемними ситуаціями, кейсами, розробка програми), виступає із змістовною доповіддю на питання за планом, проявляє ґрунтовну підготовку, висловлює власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріплює її аргументацією, правильно відповідає на уточнюючі питання
	1	Здобувач бере участь в опрацюванні питань (доповнення, відповідь на питання викладача, робота над проблемними ситуаціями), за умови, що відповідь буде правильною і змістовною
	0,5	Здобувач присутній на занятті, уважно слухає інших і іноді доповнює відповіді на питання заняття та обговорення проблемних ситуацій
	0	Здобувач не приймає участі в занятті, порушує дисципліну, не слухає інших, постійно відволікається
Проміжне тестування	4	<i>Проміжне тестування включає в себе питання, раніше обговоренні на лекційних, семінарських та практичних заняттях і складається з 10 тестових питань з варіантами відповідей.</i> Отримує здобувач який правильно відповів на 10-9 питань тесту.
	3	Отримує здобувач, який правильно відповів на 8 питань тесту.
	2	Отримує здобувач, який правильно відповів на 7-6 питань тесту.
	1	Отримує здобувач, у якого менше 5-4 правильних відповідей тесту
	0	Отримує здобувач, у якого менше 4 правильних відповідей тесту
	1-50	<i>Підсумковий контроль (екзамен) проводиться у вигляді усних відповідей на білети, що включають три питання.</i> <i>У разі дистанційного навчання підсумковий контроль проводиться у вигляді тестів (50 питань) кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.</i>
	50-41	Відповіді на усі питання білету відтворюються в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована,

Підсумковий контроль		логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач показує при цьому глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
	40-31	При відповіді на питання екзаменаційного білету відтворюється значна частина питань. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень, певною мірою може аналізувати, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події. Але у відповідях допущені несуттєві помилки, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене власне ставлення до фактів.
	30-21	В відповіді відтворюються основні моменти питань без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але відповідь неповна, припускаються помилки, припущені неточності.
	20-1	Оцінюється відповідь, що містить рівень елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів питань. Здобувач виявив неспроможність в повному обсязі висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях припущені суттєві помилки.

9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 – 100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80– 89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального , робота з двома - трьома незначними помилками.
75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком , практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які

			передбачені програмою навчання виконані , якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65–74	Задовільно («зараховано»)	D	« Задовільно » – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, містять помилки , робота з трьома значними помилками.
60–64		E	« Достатньо » – теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
21–59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	« Умовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1–20		F	« Безумовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

1. Гірник А.М. Основи конфліктології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Києво-Могилян. акад., 2010. 222 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://pidru4niki.com/15660212/psihologiya/poserednitstvo_konfliktah
2. Європейський кодекс поведінки для медіаторів [Електронний ресурс] / Режим доступу:
file:///C:/Users/admin/Downloads/Introduction_to_Mediation_in_the_European_Union_EU_en.pdf

3. Єрмоєнко Г. Медіація як спосіб вирішення спорів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://innovations.com.ua/uk/interview/6/39/374>
4. Єрмоєнко Г. Перспективи розвитку медіації в Україні. URL: <https://ukrmediation.com.ua/files/content/Perspectvyvy.pdf>
5. Жмудь В. Запровадження процедури медіації (примирення) у законодавстві України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/str_11347
6. Конфліктологія: навч. посіб. / П.С. Прибутко та ін. К: КНТ, 2010. 136 с.
7. Мазаракі Н.А. Медіація в Україні як соціальний та правовий інститут. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 3. С. 169-173.
8. Обговорення законопроектів "Про медіацію (примирення)" та "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо процедури медіації (примирення)". [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rj.org.ua/node/121>
9. Правила безпеки та можливості отримання допомоги в період конфлікту в Україні: метод. рек./ заг. ред. Панок В.Г., Левченко К.Б. Київ : Агентство «Україна», 2014. 48 с.
10. Про медіацію: Закону України (проект). [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68877.
11. Репіна Ю. Медіація VS традиційні способи вирішення спорів. *Юридична газета*, 2017. № 28-29. С. 34-35.
12. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект: навчально-методичний посібник. К. 2016. 192 с.

Допоміжна:

13. Директива Європарламенту «Про деякі аспекти медіації в цивільних і господарських спорах». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a95#Text
14. Профілактика конфліктів, трансформація правосуддя, забезпечення миру. Глобальне дослідження щодо впровадження резолюції 1325 Ради Безпеки Об'єднаних Націй : довідкова інформація. – США: ООН Жінки, 2015. – 9 с.
15. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період : метод. рек. / заг. ред. Панок В.Г., Левченко К.Б. Київ : МЖПЦ «Ла Страда – Україна», 2014. 84 с.
16. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the involvement of children in armed conflict. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/OPACCR.C.aspx>.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

17. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
18. Пошукова система Springer <https://link.springer.com/>
19. Пошукова система Scirus <https://www.elsevier.com/>

20. Пошукова система Google books <https://books.google.com/>
21. Пошукова система WorldWideScience.org <https://worldwidescience.org/>
22. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
23. Пошукова система DOAJ <https://www.doaj.org/>
24. Пошукова система DOAB <https://www.doabooks.org/>
25. Пошукова система SpringerOpen <https://www.springeropen.com/>
26. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>
27. Електронна бібліотека Наукова періодика України <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>